

Otázka: Česká republika

Předmět: Zeměpis

Přidal(a): Cervenka

Základní údaje:

Rok založení: 1.1.1993 (rozpadem Československa)

Rozloha: 78 864 km² (21 místo z 42 v Evropě)

Počet obyvatel: 10 289 621 (13 místo v Evropě)

Hustota obyvatelstva: 131 ob/km² (15 místo v Evropě)

Hlavní město: Praha

Délka hranic: 2 303 km

Vývoj Českého státu

Prvními známými obyvateli byli keltští Bójové (od toho pochází slovo Bohemie = Čechy), bylo to 400 př. n. l.

V prvním století př. n. l. obsadili území germánští Markomani.

V 5 – 6. století n. l. obsadili Slované.

623 – 658 se zřídila na území Sámova říše, záměr byla ochrana proti Avarům.

830 – 907 bylo území součástí Velkomoravské říše, centrum byli Mikulčice nebo Uherské hradiště.

V roce 863 přišel Konstantin (Cylir) a Metoděj), říše se rozpadla pod náporom Maďarů.

V 10. století dochází ke sjednocování kmenů, vláda Přemyslovců, jejich centrum bylo ve středních Čechách.

Vládl přemysl Otakar I, získal v roce 1212 dědičný královský titul, Zlatá bula Sicilská.

Další panovníci: Václav I, Přemysl Otakar II (přezdívaný král železný a zlatý), Václav II. Za jejich vlády dochází k největšímu rozmachu Českého království.

Vláda posledních přemyslovců.

K vrcholu dochází za vlády Lucemburků.

Jan Lucemburský a Karel IV (v roce 1348 založena Karlova Univerzita)

V létech 1471 – 1526 vládli Jagelonci

Od roku 1526 panovali Hasburkové.

Za Rudolfa II se Praha stává hlavním střediskem vědy a umění. Hasburkové vládly až do roku 1611.

28.10.1918 vznikla Československá republika, ČSR. Její rozloha byla 140 508 km² s 14 729 536 obyvatel. Délka hranic byla 4 125 (až k Podkarpatské Rusi).

15.3.1939 byl protektorát Čechy a Morava.

9.5.1945 došlo k obnovení ČSR.

29.6.1945 se připojila Podkarpatská Rus k SSSR.

1945 – 1960 bylo stále ČSR.

1960 – 1990 vznikla Československá socialistická republika, ČSSR.

1969 – 1990 byla federace České a Slovenské.

1990 – 1992 vznikla Česká a Slovenská federativní republika, ČSFR.

Prezidenti: Masaryk, Beneš, Hácha, Gottwald, Zápotocký, Novotný, Svoboda, Husák.

1.1.1993 Česká republika, ČR, prezident Václav Klaus.

Poloha

Máme několik druhů poloh. Např.:

1) Matematická poloha: Nejstálejší, poledníky a rovnoběžky.

Praha, prochází 50° s.š.. Jindřichůvhradec (seč), prochází 15° v.d..

Nejzápadnější místo je v Krásné u Aše, měří $12^\circ 05' 56''$ v.d..

Nejvýchodnější místo je v Hrčava (Bukovec, Frýdek Místek), měří $18^\circ 51' 56''$ v.d..

Nejsevernější místo je v Lobendava, měří $51^\circ 03' 13''$ s.š..

Nejjižnější místo je ve Vyšším Brodě, měří $48^\circ 33' 13''$ s.š..

Čechy od západu k východu měří 485 km.

A od severu k jihu měří 278 km.

2) Fyzicko – geografická poloha: rozeznatelná z družicových snímků. Česká republika se nachází ve středu Evropy, je to vnitrozemní stát (vzdálenosti k mořím má: Baltské m. – 310 km., Jaderské m. – 330 km, Severní m. – 380 km.) Nachází se na hlavním rozvodí (hranice mezi

povodím – nevýhoda). Střední nadmořská výška v průměru je 450 m, náš nejvyšší bod se nachází v Krkonoších na Sněžce, která měří 1602 m.n.m. a nejnižší v Hřensku, kde výška dosahuje pouze 115 m.n.m.. Nachází se na styku dvou geomorfologických jednotek (Český masív a Karpatská soustava).

3)Socioekonomická poloha: nejméně stabilní tranzit.

4)Politicko- geografická poloha: spojena se socioekonomickou polohou, vliv historických záležitostí,...

Hranice

Ovlivněny fyzicko – historickými geografickými podmínky.

Převážně jsou přirozené (pohoří, řeky).

Až na výmky máme nejvytrvalejší a nejstarší v Evropě (900 – 1000 let).

Delka je 2303 km (Německo – 810 km, Polsko – 762 km, Rakousko – 466 km a Slovensko – 265 km).

Přírodní podmínky ČR

Obecná charakteristika

Česká republika je středně hornatá země. Člení se podle několik kritérií:

1)Členění podle nadmořské výšky: Nížiny – 5%, Vysočiny – 95%. U nás střední nadmořská výška je 450 m (světový průměr je 825 m (Antarktida má 2000 m),Evropský průměr je 300 m).

2)Členění podle výškových poměrů: (porovnává se na 16 km²).

Roviny (do 30 m) – 4%

Pahorkatiny (30 – 150 m) – 50%

Vrchoviny (150 – 300 m) – 34% (Českomoravská vrchovina)

Hornatiny (300 – 600 m) – 11% (Hory pohraniční)

Velehory (nad 600 m) – 1% (Krkonoše)

Geomorfologický vývoj ČR

Máme dvě geologické jednotky s odlišným vývojem.

1) Čechy → Morava → Slezsko (Hercynský systém, Provincie Česká vysočina)

2) Východní část Moravy → Slovensko (Karpatský systém, Západní karpáty.)

Zpočátku byl obrovský kontinent Pangea, ta se poté rozdělila na Laurasie, Gondwana a pak vznikly naše kontinenty. S teorií o pohybu kontinentu přišel Wegener (Wegenerova teorie).

Český masív

Vývoj od Prahor, kdy docházelo k střídání období, vrásnění a usazování mořských sedimentů.

Ve Starohorách docházelo k Předkadmoká vrásnění, objevilo se moře, ve kterém se usazovala břidlice, slepenec a vápenec. Barrandien (mezi Plzní a Prahou), zde se objevili nejstarší mořské usazeniny, trilobiti ve Skryje, tuto oblast pojmenoval Joachim Barrand.

Nejmohutnější vrásnění bylo v Prvohorách. Došlo ke Kaledonskému vrásnění, ústup a rozšiřování moře, ukládání sedimentů (vápenec, břidlice, pískovec). Toto vše bylo doprovázeno vulkanickou činností (vulkanismus). Největší dopad byl na Křivoklátsku, Rokycansku (střídání teplot).

Další obrovské vrásnění bylo Hercynské, došlo v něm v Karbonu. Byli dvě větve, nás se dotkla větev Variská. Moře bylo jen na okrajích, bylo mohutné horstvo, kapradorosty. Utvářeli se ložiska černého uhlí, žulové masívy. Toto se dotklo Českomoravské vysočině, Šumavy, Středočeské pahorkatiny, Krkonoše.

DRUHOHORY: Většina Českého masívu byla souší, moře bylo jen na severu. Došlo k zarovnání masívu. Ukládal se vápenec (kras je ve vápencích, u nás se objevuje na třech území: Český kras – Koněprusy, Moravský kras, Hranický kras. Vše pochází z Devonu), pískovec, slepenec, jílovec (kaolín – sklářské písky)- Vznikala pískovcová skalní města.

TŘETIHORY: Došlo k Alpiskému vrásnění. Dochází k vyklenutí masívu, vznikly zlomy a příkopové propadliny, jer rozlámání povrchu na kry a zdvih a pokles. Vše doprovázeno sopečnými činnosti (Doupovské hory, České Středohoří, Říp, Bezděz, Trosky, Ralsko, Kunětická hora, Komorní hůrka). Od poloviny Třetihor se utvářeli říční sítě.

ČTVRTOHORY: Kolísání klimatu. Doba ledová (glaciál) se střídá s dobou meziledovou (interglaciál). Pevninský ledovec byl Skandinávský (bludné kameny). Vznikají horské ledovce (jezera – Černé, Čertovo, Plešné, Laka, Rašilské). Důkazy zalednění.

Rozmanitost reliévu

Réliev, vznik dlouhodobým působením endogenních, exogenních a antropogenních sil.

Endogenní (vnitřní) – horotvorná činnost, sopečná činnost, zemětřesení – tvořivá i rušivá. Vznik velkých celků, nerovnosti.

Exogenní (vnější) – voda, vítr, teplota, gravitace, zarovnání reliéfu, tvořivé i rušivé. Od konce alpinského vrásnění.

Antropogenní – činnost člověka.

Dělení reliévu

Podle nadmořské výšky, do 200 m.nad.m jsou nížiny, nad 200 m.nad.m. jsou vysočiny.

Podle výškových rozdílů: roviny, pahorkatiny, vrchoviny, hornatiny, velehory.

Podle horninového složení.

Podle vzniku: sopečný, krasový, glaciální, eolický, antropogenní, svahové pochody.

Horninové složení

V ČR dominuje žula, vulkanické horniny, pískovec, vápenec,...

Žulová tělesa – deskovitá až kvádrovitá odlučnost, hlubinná vyvřelá hornina, zvětrávání. Vrcholové oblasti jsou např. Krkonoše, Českomoravská vrchovina, Středočeská pahorkatina.

Vnější Karpaty – **flyšové pásmo**, břidlice a jílovitá břidlice.

Sopečný reliéf

Doprovodný jev vrásněním v prvohorách a třetihorách. Např. v Českém středohoří (Milešovka). Vulkanické oblasti tvořené čedičem jsou např. České středohoří, Doupovské hory. Ve třetihorách bylo mnoho izolovaných vulkanických těles, např. Kozákov, Říp, Ralsko, Mužský, Trosky, Zebín, Humprecht, Bezděz, Kunětická hora (nejjižněji).

Jeseníky – Velký a Malý Roudný, Komorní hůrka u Chebu (sopečná), Panská skála u Kamennínskéhošanova (zde se natáčela Pyšná princezna).

Krasový reliéf

Vápenec, dolomit: rozpustný vodou, nacházíme krasové tvary na zemském povrchu (závrty, škrapy) i pod povrchem (jeskyně). Největší ze třech krasů je:

Moravský kras – jeskyně Punkevní, Balcarka, Kateřinská, a nejdelší Amatérská (34,9 km), nachází se zde přes 1000 jeskyní.

Český kras – Koněpruské jeskyně

Podkrkonoší – Bozkovskédolomitě jeskyně.

Rychlebské hory – jeskyně na pomezí...

Olomoucko . Mladečské a Javořické jeskyně.

Hranice na Moravě – Zbrašovské aragonitové jeskyně a Hranická propast.

Pavlovské vrchy – Morava (Pálava).

Vápenec vznik v devonu.

Glaciální reliéf

Ve čtvrtihorách, dvakrát na severu našeho území. Pevninský ledovec – Sluknovsko, Frýdlantsko. Nejdále Moravskou bránou. Horské ledovce jsou například na Šumavě a Krkonoší. Zarovnaný povrch je přikrytý morénovými (ledovcový val) nánosy. Tvořeno morény, led, jezera, trogy (ledovcové U), kary (kotel, prohlubeň), bludné balvany. Periglaciální mrazová zóna – ve vnitrozemí, hlavní modelační činitel je moře, např. Čertovo jezero, Kamenný moře.

Eolický reliéf (větrný)

Vaté písky, písečné přesypy, spraše. Např. v Polabí, Třeboňsko, jižní Morava, Hodonínsko.

Reliéf vytvořený činností vody

Voda je hlavní exogenní činitel. Srážková, říční. Dochází k odnosu a ukládání materiálu. Tvořeno říčním údolím, říčními terasy, ron (neorganizovaný odtok vody), náplavové nížiny, soutěšky (údolí s kolmými skalami).

Reliéf vytvořený činností vody a větru

Pískovcová skalní města z druhohorních usazených hornin (Česká tabule).

Labské pískovce (České švýcarsko), Prachovské skály (Český ráj), Adršpašsko – teplické skály, Broumovské stěny, Kokořínsko (blízko Mělníka), Hruboskalsko, Kokořínské poličky, Pravčická brána (u Ařeňska), Suché skály (Turnov).

Svahové pochody

Svahy: všechny plochy se sklonem větší než 2°.

Náhlý přesun materiálu. Sesuvy, řícení. Sesuvy po povodních.

Antropogenní reliéf

Těžební činnost, vodohospodářská činnost, budování sídel, dopravních komunikací, zemědělských oblastí.

Podnebí České republiky

Důležité pojmy: Podnebí – dlouhodobý vztah atmosféry, nemění se.

Počasí – okamžitý vztah atmosféry

Atmosféra – plynný obal země

Troposféra – část atmosféry, nejspodnější vrstva

Cyklona – tlaková níže

Anticyklona – tlaková výše

Inverze – teplotní zvrát

Izoterma – místa se stejnou teplotou

Podnebné pásy – rovníkový, subrovníkový, tropický, subtropický, mírný, subpolární, polární.

Činitelé ovlivňující podnebí v České republice:

Vzálenost od oceánů

Nadmořská výška

Zeměpisná šířka

Georélief

Člověk

Česká republika leží v mírném pásu, pro toto podnebí je typické střídání čtyř ročních období (jaro, léto, podzim, zima). Podnebí máme přechodné mezi západoevropským oceánským a východoevropským kontinentálním podnebím.

*Na severu polokoule se voda u umyvadla ztáčí doleva a na jižní polokouli zas doprava.

Rozdíly mezi podnebím na západě nebo východě nejsou velké, jelikož Česká republika je malá země, není zas tak protáhlá.

Vliv reliéfu na podnebí: S rostoucí nadmořskou výškou klesá teplota a narůstají srážky, na horách dochází ke kondenzaci, proto je tam tolik srážek. Při růstu každých 100m výšky klesá teplota o 0,6 °C, říká se tomu teplotní gradient. Nížinné oblasti jsou sušší a teplejší, mají větší výkyvy v teplotách a srážkách. Horské oblasti jsou chladnější a vlhčí. Podnebí je proměnlivé, nestálé. Za rok dochází k 65 atmosférických poruch.

Teplota

Ovlivňuje ji zeměpisná šířka a nadmořská výška reliéfu. Nejteplejším místem v ČR jsou Moravské úvaly, Hodonín (na Jižní Moravě, zde průměrná ROČNÍ teplota je 9,5°C).

Nejchladnějším místem je Sněžka, s průměrnou roční teplotou 0,2°C, poté Praděd 0,9°C, pak Lysá Hora s 2,5°C. Takže průměrná teplota po celé ČR je od 0,2°C do 9,5°C.

Nejteplejším měsícem je červenec a naopak nejchladnějším je leden.

Teploty mají jednoduchý roční chod, ale ten může být narušen, např.: Tříkrálovská obleva, Babí léto, Ledový muž, Mikulášské oteplení, Vánoční obleva, atd...

Letní den -> teplota se chvíli udrží nad 25°C.

Tropický den -> teplota se chvíli udrží nad 30°C.

Mrazový den -> teplota se drží okolo 0°C.

Ledový den -> teplota se celý den drží pod 0°C.

Arktický den -> teplota je menší jak -10°C.

Srážky

Závisejí na nadmořské výšce, směr překládajících větrů, na expozici svahů.

Průměrné roční srážky jsou 686 mm, což znamená 686 litrů.

Srážky kolísají od 385 mm až do 1705 mm.

Nejsušší oblasti ve srážkovém stínu jsou: Žatec, Louny, Kladno, srážky do 450 mm

Jihomoravské úvaly mají srážky pod 500 mm.

Nejdeštivější oblast jsou Jizerské hory, zde jsou srážky 1700 mm. Na Šumavě, Krkonoších, Hr. Jeseník jsou 1500 mm.

Extrém byl 29.7.1897, kdy bylo v Jizerských horách 345 mm srážek za DEN. 12.8.2002 zas v Cínovci bylo 312 mm srážek za den.

V suchých oblastech prší 80 dní v roce. V horských oblastech 160 dní.

Sněhová pokrývky v nížinách trvá 40 dní, na horách 150 dní.

Nejvíce srážek je v létě (40%), a nejméně v zimě (15%).

Klimatické oblasti

Rozlišujeme tři klimatické oblasti:

1)Teplá: minimálně 50 letních dní, Moravské úvaly, střední Polabí, dolní pohoří do 300 m.

2)Mírně teplá: od nížin s 50 letními dny až po horské oblasti, červencovou izotermou 15°C do 700 m. V České vysočině, s výjimkou pohraničních hor, podhorská

3)Chladná – dolní hranice, červencová izoterma 15°C. Oblast, pohoří Šumavy, Krušné hory,

Jeseníky, Javořice, Devět skal...

Máme několik druhů anticyklon a cyklon. Např. Azorská anticyklona, Sibiřská anticyklona, Islandská cyklona a Iránská cyklona.

Vodstvo České republiky

Pojmy: hydrosféra – vodní obal země; povodí; úmoří – místo, z kterého tečou řeky do moře; rozvodí – hranice mezi povodími; pramen – začátek řeky; ústí – konec řeky; jezero – přírodně vytvořená vodní nádrž, rybník – uměle vytvořená vodní nádrž.

Česká republika je významná pramení oblast.

Úmoří na našem území jsou u těchto řekách: Ústí do Severního moře – Labe (66,2%), ústí do Černého moře – Morava (22,8%), ústí do Baltského moře – Odra (8,5%).

Významný bod v ČR je Klepý (1144 m. n. m.) v masívu u Kralického Sněžníku. Stýkají se zde všechny tři úmoří. Naše řeky jsou střeoevropského typu, jsou závislé na srážkách. Jejich maximální vztah (hladina) je na jaře, kdy taje sníh. V té době hladina řeky Labe stoupne až o 7 m, Moravy až o 6 m. Říční síť je hustá, 360 m/km².

Základní typy říční sítě

1)Stromovitá: Labe, Vltava

2)Vějířovitá: Plzeňská kotlina

3)Pravoúhlá: Odra plus levostranné potoky.

Labe

Říká se, že je to naše hlavní řeka, pramení na Labské buce v Krkonoších (1384). Celkově je to nejvodnatější řeka 308 m³/s. Délka toku je 1165 km z toho v ČR 370 km. U luční boudy

můžeme nalézt Bílé Labe.

Levostranné přítoky: Úpa, Metuje, Orlice (Tichá a Divoká), Chrudimka, Doubravka, Vltava, Ohře, Bíliny.

Pravostranné přítoky: Cidlina, Jizera, Plovčnice, Kamenice.

Vltava

Je to nejdelší česká řeka, měří 433 km. Její průtok je 150 km³/s (jedna desetina Amazonky). Pramenní na Šumavě pod Černou horou.

Levostranné přítoky: Otava (Vydra), Křemelná (Volyňka, Blanice), Berounka.

Pravostranné přítoky: Halše, Lužnice (Nážerka), Sázava (Želivka).

Berounka

Je to soutok Úhlavy (pod pancířem), Úslavy (Drkolná), Radbuzy (Pivoňské hory), Mže (Bläherbach) a Střely.

Odra

Její úmoří je v Baltském moři. Pramen je v Oderských vrchách. Délka toku v ČR je 120 km, celkem má 866 km.

Pravostranné přítoky: Ostravice, Olše.

Levostranné přítoky: Opava (Moravice), Kladská a Lužická Nisa.

Morava

Pramení pod Kralickým Sněžníkem (1380), Délka toku v ČR je 271 km, celkově má 329 km.

Pravostranné přítoky: Haná, Dyje (Jihlava, Svitava, Svratka).

Levostranné přítoky: Desná, Bečva, Olšava.

ČR rybníky

Jsou to uměle vytvořené vodní nádrže. V ČR tradice rybářství patří k nejstarším v Evropě. Nejstarší dochovaný záznam je z roku 1115. A k největšímu rozmachu dochází za Karla IV, ve XIV – XV století. Mezi další význačné osobnosti patří Vilém z Pernštejna, který vytvořil Opatovský kanál z vody Labe. Další Štěpánek Netolický, ten zakládá Zlatou Stoku (má 43 km na Třeboňsku). Maximální rozlohy na konci 16.století bylo 160 ha.

Rybníkářské oblasti: V Polabské oblasti jsou již vysušeni, Bohdanečský rybník, Žehuňský rybník v Poděbradech, v Jihočeské oblasti nacházíme plno rybníků, Hlahovecký rybník.

Přehradní nádrže

U nás jich nalezneme ve velkém množství. Jsou uměle vytvořené.

Funkce přehradních nádrží

Ochrana před povodněmi, závlahy, průmyslová výroba, zdroj pitné vody, výroba energie, dopravní, rybolov, rekreace.

Příklady některých přehradních nádrží

Orlík – zadržuje nejvíce vody.

Lipno – je největší svou plochou.

Dalešice – je nevyšší svou přehradou.

Slezká Harta – na Moravici.

Dlouhé stráně – nejvyšší výkon.

Vltavská kaskáda

Je jich celkem 9, např. Lipno 1, Lipno 2, Slapy, Orlík, Kořensko, Vrané,...

Další přehradní nádrže: Nechanice – Ohře, Hracholusky – Mže, Nýrsko – Úhlava, České údolí – Radbuza, Pastviny – Divoká Orlice, Švihov – Želivka, Dlouhé stráně – Desná, Kružberk – Moravice, Šance – Ostravice, Dalešice – Jihlava, Vranov – Dyje, Nové mlýny – Dyje.

Jezera

Jsou to přírodně vytvořené vodní nádrže.

Původ jezer: Ledovcový, tektonický, sopečný, krasový, antropogenní.

Největší u nás jezero je Černé. Na Šumavě můžeme najít 5 ledovcových jezer. U nás se nenachází tektonická jezera.

ČR podpovrchové vody

Vody prosté < 1g/l < vody minerální (podle množství rozpuštěných látek)

Vody prosté

Zásoby podzemní vody jsou nerovnoměrné, např. v jižních Čechách je jí nedostatek.

Minerální vody

Obsahují více minerálních látek oproti vodám prostým. Vyskytují se v tektonických oblastech.

Oblasti, kde ji můžeme nalézt: Podkrušnohorsko, Mariánské lázně, Karlovarsko, Oblast Frýdlantska, Pardubická oblast (Hradecko, Jánské lázně, lázně Bohdaneč), oblast Jesenicka

(lázně Jeseník, Písecký, oblast střední Moravy (Př. Hanácká kyselka, Teplice nad Bečvou).

Minerální teploty dělíme podle teploty:

Chladné < 25°

Teplé < 25° < 50°

Vody horké (vřídla) 50°

Další oblasti, kde je můžeme najít: Karlovarská Mattoni (Alkalické vody), Glauberové minerální vody (Zemité vody, Františkovy lázně), Radiativní teplé minerální vody (Jáchymovsko, Luhačovice).

Velký problém je s znečištěním vod (kvůli průmyslu – papíry, celulózky, chemičky,...)

Ochrana přírody

První dokument vydaný na ochranu byl vydán v roce 1355, byl vydán za Karla IV a jmenoval se Maiestas Carolina. Od 19. století vznikala první chráněné oblasti.

Nejstarší prales u nás je Žofínský, od roku 1838 chráněný.

Druhý prales je Boubínský prales na Šumavě, chráněný od roku 1858.

V roce 1918 už byl 20 rezervací, dalo by se říci že 1/5 území ČR je chráněná.

Podle stupně ochrany

Máme Velkoplošná chráněná území (Národní parky, CHKO,) a Maloplošná chráněná území (Rezervace, památka).

Velkoplošná chráněná území

U nás se nalézají 4 národní parky: NP Podíí (má více listnatých stromů), NP Šumava (Největší plochou), NP České Švýcarsko (Pískovcové skalní město), NP Krkonoše (nejstarší).

Hospodářská práce není povolena v Národních parcích.

A nalézáme u nás 25 CHKO, jsou to převážně krasové, pískovcové oblasti, podhorské.

Maloplošná chráněná oblast

Zabírají u nás pouze 4%. Dělí se na Přírodní a Národní přírodní rezervace nebo památky. Např. Zábělák, Kamenní rybník (rezervace), Ostrá hůrka (přírodní památka).

Existují také Biosférické rezervace UNESCO, u nás jich máme 6: Třeboňsko, Pálava, Bílé Karpaty, Šumava, Krkonoše, Křivokládko. Vše spadá do OSN, které má sídlo v Přízi.

ČR půdy

Jsou doprovázeny dlouhodobým vývojem.

Činitelé: Srážky, teplota, člověk.

Matečná hornina – původní hornina, která se rozpadla.

Dělení: Půdní druhy

Podle velikosti částic: **Skelet** (2mm a větší), jsou to půdy štěrkovité.

Jílovitá částice (0,01 mm): jsou to půdy lehké, obsahují nejmenší % částic, např. půdy písčité, ty jsou hodně propustné – špatné.

Máme středně **těžké půdy**, což jsou: hlinité, ty jsou nejúrodnější, mají optimální množství živin.

Pak máme **těžké**, což jsou například: jílovité, obsahují nejvíce malých částic, tím pádem jsou špatně propustné (propustí malé % vzduchu). Vyskytují se ve Vnějších Karpatech, Rakovnická pánev,...

Mezi nimi jsou další půdy, které jsou takovými „přechodníky“, např. písčitohlinité, apod..

Půdní druhy

Rozdělujeme je podle horizontu (vrstevnost). Každá z nich obsahuje mateční horninu a humusový horizont.

a)Černozem (15%): nejúrodnější, používá se pro pěstování např. pšenice, slunečnice, cukrovka,..Nacházíme ji v nížinách, v nízké nadmořské výšce, např.v Polabí, kde je méně srážek a vysoké teploty.

b)Hnědozem (15%): Je v ní přidán horizont se živinami. Nachází se po obvodu černozemě, např. také v Polabí a okolí Plzně.

c)Podzoly: rostou na nich lesy. Nalézají se v chladnějších oblastech, kde je nadprůměr srážek. Je v nich přidán horizont světle žlutý, nejsou zas tolik úrodné jako předchozí země.

d)Rendziny: Nalézají se, kde je vápenec, např. Berounsko.

e)Nivní a lužní půdy: objevují se podél řek. Úrodnější jsou nivní půdy (černice). Jejich nevýhoda je, že jsou často postihovány záplavami. Využívají se na loukách, v zahradnictví, pěstování zeleniny.

40% hnědá půda v ČR.

Obyvatelstvo ČR

Na Zemi žije přes 7 miliard obyvatelstva.

Světadíly podle počtu obyvatelstva: Asie (3,8 miliard), Afrika (přes 1 miliard), Amerika (pod 1 miliard), Evropa (cca 0,5 miliard), Austrálie, Oceánie (cca 40 miliónů).

Činitelé ovlivňující vliv a vývoj: z hlediska Země, je to natalita a mortalita. Z hlediska nějakého státu je to např. emigrace.

Státy přes 100 miliónů obyvatel: **Čína (1,3 miliard), Indie (1,1 miliard), USA (přes 300 miliónů), Indonésie (pod 200 miliónů), Brazílie**, Rusko, Nigérie, Mexiko, Japonsko,

Pákistán, Bangladéš.

Státy podle největší rozlohy: Rusko, Kanada, Čína, USA, Brazílie,...

Údaje o obyvatelstvu získáváme díky sčítání lidu. Dřívější údaje nepostihovaly celé území. První zmínky o počtu obyvatel byly známy od středověku, ale nebyly přesné. Momentálně sčítání lidu probíhá každých 10 let (v ČR v roce 1991, 2011,...). V roce 2009 bylo nasčítáno 10 489 183 obyvatel. Zastupujeme 2 % v Evropě bez SNS (společenství nezávislých států), jsme na 14 místě, za námi je dalších 29 zemí s menším počtem obyvatelstva. V rozloze jsme na 21 místě. Odlišnosti v našem sčítání jsou např. v náboženství, národnosti,...

Vývoj osídlení

Nejstarší sídla pocházejí z 5 – 7. století, kdy k nám přišli Slované. Oblasti, které nejprve osidlovali, byly např. v Polabí, dolním Podvltaví, na dolním toku Berounky, Pohoří v Dolnomoravském a Dyjskosvrateckém úvalu na Opavsku. Tehdy bylo asi 0,5 miliónů obyvatel.

Na konci 16. století se počet vyhoupal až na 2,5 miliónů obyvatel.

Po třicetileté válce dochází k poklesu až o jednu třetinu, na 1,5 miliónů obyvatel.

Nejvíce obyvatel jsme měli v roce 1930, 10,67 miliónů obyvatel.

Za války obyvatelstvo pokleslo až na 8,9 miliónů.

Až do roku 1995 obyvatelstvo rostlo na 10,36 miliónů, ale od té doby byl úbytek až do roku 2006. Teď už máme zas přirozený přírůstek.

Rozmístění obyvatelstva

Průměrná hustota obyvatel je 131 ob/km², jsme srovnatelný s Polskem, Dánskem,...

Nejvíce obyvatel máme v „Kraji“ **Praha** – 2357 ob/km². (máme 13 krajů).

Nejméně zas v **Jihočeském kraji**, pouze 62 ob/km².

Druhý nejlidnatější kraj je **Moravskoslezský** s 229 ob/km².

Druhý nejméně zalidněný kraj, je **kraj Plzeňský** se 70 ob/km²

Přirozený přírůstek

Natalita – porodnost. Mortalita – úmrtnost. V ČR je přirozený přírůstek 1,1‰.

Národnostní složení

Česká republika se řadí mezi národnostně homogenní státy, co se týče obyvatelstva. Tyto posudky se získávají ze sčítání lidu. V ČR je 94% české národnosti. Od roku 1991 až do roku 2001 byl úbytek moravskoslezských obyvatel, ale zato nárůst obyvatelstva českého.

Národnostní menšiny

a) Slovenská – 1,9%

b) Polská – 0,5% (Karviná, Frýdek Místek)

c) Německá – 0,4% (Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Opava)

d) Romská – 0,1% ,ale ve skutečnosti je odhad 200 až 300 tisíc.

Další národnostní menšiny

Ukrajina (0,2%), Vietnamská (0,17%), Maďarská (0,14%), Ruská (0,12%), ostatní (0,53%)

Pohlaví

Průměrný věk ženy je 80 let, v ČR je zastoupena z 51,5%. Průměrný věk muže je 74 let a v ČR je zastoupen ze 48,5%-

Věkové složení obyvatelstva

Předproduktivní věk: 0 – 14 let (17,5%)

Produktivní věk: 15 – 65 let (64,2%)

Poproduktivní věk: 65+ let (18,3%)

Ekonomická aktivita

Primární – 5,5% (výrobní sféra)

Sekundární – 41,3% (nevýrobní sféra)

Terciární – 53,1% (nevýrobní sféra)

Náboženství

Dříve se zjišťovalo ze sčítání lidu (1991 – 2001). ČR je ateistická společnost z 58,3%. Pouze 38,1% je u nás věřících. Z větší části u nás převládá Římsko – katolické náboženství, ale i Českobratrské náboženství, apod..

Nejvíce věřících můžeme nalézt ve Zlínském kraji (55,2%), nebo na Vysočině, Jihomoravském kraji (46,4%).

Sídla ČR

Základní prvek našeho osídlení jsou sídla, což jsou územní jednotky tvořené seskupením

obytných budov.

Jedno nebo více sídel společně s přilehlým územím představují OBEC.

Obec je nejmenší administrativní území spravované volenými představiteli.

Na území ČR nacházíme přes 15 000 sídel.

Téměř $\frac{1}{2}$ má méně jak 100 obyvatel (př. hustá síť venkovská a malých sídel).

K 1.1.2004 počet obcí bylo 6 249, 90% má méně jak 2 000 obyvatel. Nejmenší obec má méně jak 50 obyvatel (př. Březina na Vyšehradsku se 7 obyvateli).

První etapa osidlování

Nejstarší sídla pochází z 5. – 7. století, kdy na naše území přichází Slované. A zabydlují a zabydlují např. Polabí, dolní Podvltaví, Poohří,...

Druhá etapa osidlování

Německá kolonizace v 12. – 13. století. Vznikaly města, rozvoj řemesel. Osidlují se i Podhorské oblasti,...

Třetí etapa osidlování

Průmyslová revoluce.

*Urbanizace – rozvoj měst.

Další období

Po 2. světové válce docházelo k výstavbě sídlišť. Dochází k suburbanizaci na konci 20. století, kdy se určité seskupení obyvatelstva stěhovalo do okolních obcí (důvody byly ekonomické, lepší životní prostředí,...).

Rozdělení sídel ČR

Města a vesnice či samota.

1) Kritéria, která musí splňovat města, aby byly městy:

a) Počet obyvatel 2 000 – 5 000.

b) Existence městského úřadu.

c) Rozsah služeb – hotel, lékař, škola,...

d) Charakteristické obydlí – vícepodlažní domy.

e) Pracovní příležitost, hlavně v průmyslu a ve službách.

Příkladem nejmenšího města je Rabštejn nad Střelou.

Velkoměsto musí splňovat ještě další kritéria, musí mít víc jak 100 000 obyvatel a mít vysokou školu.

Důležité pojmy:

Aglomerace – velkoměsto, plus další sídla.

Konurbace – vyšší sídelní celek, první město přichází v druhé.

Velkoměsto – musí mít alespoň 100 000 obyvatel.

Megalopolis – souvisí s urbanizačním pásem.

Střediskové obce – bývali hlavně před rokem 1989.

Statutární města – máme jich asi 19, vnitřně se dělí na obvody a v nich samospráva se vykonává pomocí malých radnic.

Venkovské sídlo

Dominuje v zemědělské funkci.

Venkovská zástavba – obytné místnosti a hospodářské stavení.

Hlavní funkce je obytná, pak rekreační,...

65% – 80% dojíždí do měst.

ČR vývoj hospodářství

Ve 20. století jsem byla nejprůmyslovější země.

Předpoklady pro rozvoj průmyslu: a)vhodná geografická poloha

b)Dostatek pracovních sil

c)Sousedství průmyslových oblastí

d)Vlastní palivo (energenické zdroje).

e)Rozsáhlý trh za Rakouska – Uherska

f)Rozvoj železniční sítě.

Zpočátku průmysl textilní, hutnický (Kladno, Ostrava – černé uhlí). Většina průmyslu byla umístěna v severních Čechách. Dováželi jsme až do Německa, Balkán, na Blízký východ (více jak 40% aktivního obyvatelstva se soustřeďovalo v průmyslu). Ve 20. a 30. letech dochází k rozvoji kapitalistického podnikání (nárůst mnohých podniků). V roce 1920 vzniká pozemková reforma.

Po II světové válce dochází k poničení našeho hospodářství. Na konci války podávala pouze

poloviční výkon. Od roku 1945 dochází k znárodnění všeho. Rozvíjí se těžký průmysl (hutnictví, strojírenství). Jsou velké nároky na suroviny, nebyla řešena otázka ekologie. Značně zvýšila zaměstnanost žen. RVHP – rada vzájemné hlavní pomoci. Rozdíl Čechy x Slovensko. V 60. letech je negativní projev v plánovaném hospodářství. Zaostávání služeb, průmyslové odvětví postupně technologicky a technicky zaostávají. Dochází k transformaci hospodářství. Strukturní změny v zemědělství. Nárůst nezaměstnanosti. Změna trhu. Rozvoj bankovníctví a peněžnictví. Obchod s nemovitostmi. Nové hraniční přechody, cestovní kanceláře. Transformace zemědělství, dopravy.

ČR průmysl paliv a energetiky (socioekonomická poloha)

Patří do odvětví těžkého průmyslu (jinak máme ještě lehký). Nerostné suroviny se dělí na energenické (chemické, stavení) a metalurgické (rudy drahých, barevných,...).

Je to klíčové odvětví národních ekonomik. Těžba primárních energetických zdrojů (PEZ), ropy, zemního plynu, uhlí, jaderných surovin,...

Výroba: elektrické energie, koksu, svítiplyn, páry, teplo. Nejvýznamnější je elektřina.

Těžba energetických zdrojů

Uhlí: nejvíce ho bylo v 80. letech minulého století, téměř 30. miliónů černého uhlí a 90 mil. hnědého uhlí. V roce 2006 se zmenšilo téměř na polovinu.

Zásoby černého – Ostravsko – Karvinský revír – Koksovatelé (těžba nepřerušena).

Kladenský, Plzeňský, Rosicko – oslavenský – těžby přerušeny.

Největší producent: OKD a.s. Ostravsko – karvinský doly, Česko – moravské doly a.s. Kladno – v Ostravsku.

Zásoby hnědého – Podkrušnohorské pánve (Mostevská, Sokolovská, Chebská). Severočeský hnědouhelný revír (80% těžby vývoz do celé České republiky).

Největší producent: Severočeská a.s. Chomutov doly, Mostevská uhelná společnost.

Zásoby lignitu (mizerné hnědé uhlí) – jihovýchodní Morava, Lignit Hodonín s.r.o.

Ropa: u nás je jí velice málo, 1% z celkové spotřeby, ale v posledních době roste (velice kvalitní). Ložiska jsou v moravské části, především na jihovýchodní Moravě (jediný těžař) – Vídeňské pánve.

Největší producent: Moravské naftové doly a.s v Hodoníně.

Dovoz díky ropovodu Družba a Ingolstad.

Zemní plyn: jako ropa + Ostravsko. Dovoz z Ruska a Norska.

Uran: V ČR ho je nedostatek. Nejvíce ho bylo za doby koncentrátu, v té době jsme patřili k předním státům ve světě v jeho produkci.

Těžil se – na Jáchymovsku, Tachovsku, okolí Strážic pod Ralskem, Příbram.

Stále se těží – na Českomoravské vrchovině – Dolní rožínka.

Výroba elektrické energie

Základní význam pro národní hospodářství. Podílí se asi na 10% celkové průmyslové výrobě. Po roce 1989 došlo k restrukturalizaci = oddělení distribuce a zásobování.

Podíl jednotlivých druhů: Tepelné – 64% , temelín, dukovany.

Jaderné – 30%, podkrušnohorský, Dětmarovice.

Vodní – 3%, Lipno, Kokořensko, Orlick (převážně na řece Vltava)

Alternativní zdroje – 2% (podíl se má zvětšovat, např. solární panely).

* Lignit – těží se v Hodoníně

ČR hutnický průmysl

Má třetí nejvýznamnější pozici za potravinářským a dopravním průmysl.

Hutnictví železa a neželezných kovů (tradiční odvětví průmyslu).

V 80.leteech ČSSR patřilo mezi jedny z největších producentů železa.

Charakteristika: a)Vysoká materiální a energetická náročnost.

b)Způsobuje znečištění.

c)Obrovské náklady na dopravu.

Lokalizační faktor: a)Kvalifikovaná pracovní síla.

b)Dobrá dopravní poloha.

1.Hutnictví železa: surové železo, litiny, surová ocel, válcovaný materiál, ocelové trubky.

2.Hutnictví neželezných kovů

3.Slévarénství: výroba odlitků.

4.Sběr a úprava

Hutnictví železa

Tři oblasti: a)Ostravsko – dominantní oblast, tvoří ¾ z celkové výroby.

b)Střední a jihozápadní Čechy – Kladno, Beroun, Chomutov, Plzeň, Hrádek u Rokycan.

c)Jižní Morava – Veselí nad Moravou.

Podniky: ISPAT Nová Huť, Třinecké železářny a.c., Vítkovice a.s.,...

Barevná metalurgie

Podniky jsou rozmístěny po celé ČR.

Podniky: ALCAN Děčín, Kovohutě Mníšek pod Brdy, Kovohutě Rokycany a.s.,...

Strojírenský průmysl

Nejvýznamnější odvětví u nás. Závody jsou u nás rozptýlené po celé ČR. Všechna velká střediska jsou na důležitých dopravních tepnách. Od 30. – 80. let ČR patřilo mezi nejvýznamnější zeměmi na světě ve strojírenství. Do roku 1989 orientace na země RVHP modernizace odvětví, nástup nových technologií. Závažné problémy velkých podniků (ŠKODA, ČKD).

Hlavní oblasti: Praha (Střední Čechy), Brno a okolí, Ostravsko, Střední Morava, Plzeň a okolí, Pardubice, Hradec Králové, Jablounec nad Nisou, Liberec.

Dopravní strojírenství

Nejvýznamnější část strojírenství.

Osobní automobily: Mladá Boleslav, Kolín (TPCA), Nošovice (Hyunday).

Nákladní automobily: Kopřivnice (Tatra), Liberec (Liaz), Praha (Avia).

Motocykly: Divišov (Java), Strakonice (ČZ).

Autobusy: Vysoké Mýto (Iveco), Libchavy (SOR), Holíčov (Evobus).

Trolejbusy: Ostrov nad Ohří, Plzeň.

Metro: Praha.

Tramvaje: Praha, Plzeň.

Lodě: Praha, Mělník, Děčín.

Lokomotivy: Praha, Plzeň.

Vagóny: Studénky, Česká Lípa.

Letadla: Vodochody, Kunovice.

Dopravní vozíky: Děčín.

Zemědělské stroje: Pelhřimov, Prostějov (Agrostroj), Opava (Ostroj).

Traktory: Brno.

Přesné stroje: Zbraně (Zbrojovka Brno, Česká zbrojovka, Uherský brod).

Zdravotní technika (Chizano Praha).

Hodinky (Chronotechna Šternberk).

Fotopřístroje: Meopta, Přerov.

Další závody: Eta (Hlínko), Elektronika (Borská pole).

Chemický průmysl ČR

Klíčové zpracovatelské odvětví 10% na objemu průmyslové výroby a zaměstnanosti. Zahrnuje procesy od zpracování surovin až po farmaceutickou výrobu. Prošel procesem privatizace. Nadnárodní koncerny.

Nedostatek chemických surovin (dovoz ropa, uhlí, soli, síra,...). Lokalizační faktory: voda, energie, kvalifikovaná pracovní síla, vhodná dopravní poloha. Dělí se na anorganickou a organickou chemii.

Dvě významné oblasti: Polabí a moravské úvaly. Koncentrace do míst s dlouholetou tradicí. Ústecký kraj, Středočeský kraj. Nejméně významná Vysočina, Liberecký a Plzeňský kraj.

5 základních skupin: Zpracování ropy – petrochemie, pohonné hmoty, topné a mazací oleje, suroviny pro petrochemické zpracování a výroba asfátu.

Chemická výroba anorganických a organických chemikálií, hnojiv, základní petrochemie, syntetický kaučuk, barvy.

Farmaceutický průmysl.

Gumárenský a výroba plastických hmot.

Spotřební chemie – kosmetické a čisticí prostředky.

Chemické závody

Polabská chemická oblast.

Zpracování ropy

Pod Unipetrol (Česká rafinérská, Chemopetrol, Kaučuk, Spolana, Benzina,...)

Největší petrochemický podnik Chemopetrol a.s. Litvínov.

Paramo a.s. Pardubice – barvy, laky, autooleje.

Synthesia Pardubice – Semtín, organická barviva, výbušniny,..

Spolana a.s. (na Labi) – PVC. Levochemie Lovosice – průmyslová hnojiva. Spolchemie Ústí nad Labem – pryskyřice. Primalex – Břasy.

Morava

MCHZ Ostrava – hnojiva, čapek. Fatra Napajedla – PVC. Gumárenský průmysl – Praha, Zlín, Ostrokovice. Barum Continental s.r.o. Zlín.

Farmaceutický průmysl

Kvalifikace pracovníků, výzkum a vývoj.

Zentiva a.s. Praha. Farmak a.s. Olomouc.

Spotřební chemie

Čistící prostředky. PŘ. Procter Gamble Czech Republic.

Průmysl stavebních hmot

Máme dostatek surovin (žula, vápenec, cihlářské cihly, písky, břidlice, čedič.

Zabezpečuje materiály pro stavebnictví. Suroviny jsou větší několikanásobně hmotnější než výrobky, bývá výroba často poblíž ložisek surovin. V nejvyspělejších státech světa se ve stavebnictví využívá plast.

Lokalizován do míst, těžby surovin. Stavební kámen (čedič, znělec). Dekorační mramor – Pošumaví. Žula – Mrákotín, Blatná, Liberec. Štěrk – nivy – Polabí, střední Morava, Třeboňsko, Suchdol. Vápenec – Hranický kras.

Známé podniky: Velké Hydčice u Horažďovic – Vápenku. Králův Dvůr – Beroun. Prachovice u Pardubic, Hradnice na Moravě. Hebel – Chlumčany. Rakovnické keramické závody, Bramac.

Průmysl keramiky a porcelánu (kaolín)

Dlouholetá tradice. Lokalizace – oblast výskytu surovin (Plzeňsko, Karlovarsko, Rakovnicko). Keramické závody – Chlumčany, Rakovník, Horní Bříza, Kaznějov, Znojmo.

Porcelánky – Karlovy Vary, Dubí, Praha, Plzeň (Lasselsberger – 50% trhu).

Sklářský průmysl

V severních Čechách, Nový Brod, Železný Bor, Teplice, Karlovy Vary.

Anín – zde se vyrábí hotové výrobky. Ve světě je velký zájem o naše broušené sklo.

V Šenově se vyrábí lustry. V Jablonci nad Nisou se vyrábí bižuterie sklářská.

ČR textilní průmysl

Vyrábíme kvalitní věci. Suroviny: len, hedvábí, bavlna, vlna. My máme částečně vlnu, len (Pohúří, Šumava, Krkonoše), jinak vše dovážíme. Děli se podle toho co zpracovává, př. bavlnářství, vlnářství,...

Největší střediska: Liberec (vlnářství), Náchod, Krnov (bavlnářství).

Podniky: Jitex Písek, VebaBrounov, Kara Trutnov (kožešina), Slezan Frýdek Místek, Tiba Dvůr Králové.

*Baťa ve Zlíně, má světový význam. Dříve se jmenovala Gottwald pak se přejmenovala zas na Baťa.

Výroba obuvi: Skuteč, Zruč nad Sázavou, Hrušovany u Brna.

Kožené výrobky: Prostějov (galantérie), Nový Jičín, Dobříš (rikavice)

Dřevozpracující průmysl

Navazuje na těžbu, opírá se o domácí surovinovou základnu. Především těžba dřeva z 1/3 na území ČR.

Primární zdroje: NS, lesy, voda.

Závody na zpracování dřeva: Pily – výrobky: dřevařská prvnovýroba, průmysl korkařský, výroba nábytku (VITONA – Soběslav; KORYNA – Koryčovy; TON – Bystřice), výroba košů, proutěné zboží, desky, dřevěné obaly, tužky (KOHINOR – České Budějovice), Zápalky (Sušice dříve, dnes Indie), Strunné nástroje (Luby u Chebu), Varhan (Krnov), Dřevěné hudební nástroje (klavíry – Hradec Králové).

Výroba hudebních nástrojů: Krnov, Luby u Chebu, Hradec Králové.

Výroba sportovního zboží: Horažďovice (Bohemie Sport), Nové Město na Moravě (Sporten).

Výroba her a hraček

Průmysl papíru a celulózy

Větrní – Horní tok Vltavy

Štětí – Labe

Hostinné – Podkrkonoší

Paskov – U Ostravy

Velké Losiny – Šumpersko, ruční výroba papíru

Olšany – cigaretový papír

Zemědělství

Plodiny

Obilniny: 1/5 rozloha státu (1/2 osevních ploch), obilí dostatek (dovoz kukuřice).

Význam – bezprostřední lidská potrava a krmivo pro hospodářská zvířata.

Dovoz – Tvrdá pšenice, zrno kukuřice.

Vývoz – sladovnický ječmen.

Pšenice: zvyšují se plochy, více jak 50% osevních ploch. Značná část pšenice je pro krmné účely, potravinářská.

Ječmen: krmný a sladovnický (význam exportní komodity). Úvaly, Polabí, Poohří.

Oves: zvyšují se osevní plochy. Většinou pro krmné účely, ale i potraviny. Biotická jako ovesné vločky.

Žito: Nejtypičtější plodinou ve 30. letech. Po roce 1989 výrazný pokles. Z 80% mouka a zbylá část pro lihovarnictví.

Tritikálie: pšenice + žito žitovec.

Kukuřice: na siláž a na zrna (jižní Morava).

Okopaniny

Brambory: Českomoravská vrchovina. Slouží jako potravina, škrob, líh, sadbová plodina.

Rané brambory – nížiny (Polabí).

Sadbové brambory – klimaticky nejdrsnější oblasti (Havlíčko – brodsko)

Cukrová řepa: nížinné oblasti (Labe, Východní Čechy, Morava, Opavsko).

Cukrovary – Hrochův Týnec u Chrudimi (bude uzavřen), Hruškovany nad Jevišovkou – Znojensko. U nás máme stoletou tradici v cukrovarnictví.

Řepka: přechodná oblast bramborářská – řepářská olejnína.

Slunečnice: jižní Morava.

Sója: potravina, technická plodina, píce.

Hořčice: pro výrobu stolní hořčice.

Mák: potravina, výroba tuků, léčiv.

Přadné rostliny

Len: Českomoravská vrchovina (Žďársko, Poličsko).

Léčivé rostliny

Heřmánek, námel.

Technické plodiny

Tabák: intenzivní ošetřování, jižní Morava.

Čekanka: pro kávovinový průmysl.

Ovoce

Vinná réva: Jižní Morava, Litoměřice, Mělnicko.

Chmel: Žatec, Louny, Rakovník.

Živočišná výroba

Skot: intenzita chovu nejvíce poklesla. Počet kusů se od roku 1989 snížil na polovinu.

Maso – v podhorských a horských oblastech.

MLéko – v nížinách, východní Čechy, Pošumaví.

Prasata: po roce 1989 jen do 10 000 kusů. V nižších nadmořských výškách. Více v ČR.

Drůbež: nárůst, levná produkce, velká flexibilita. Z 50% vázán na velkovýroby – krůty na Tachovsku, Klatovské drůbežárny.

Chov koní: dnes turistikam více použití v lesnictví.

Tradiční oblasti – Zlínsko, Kladruby (běloši).

Králíci: maloodběratelé, dietní maso.

Kožešinová zvěř: malé farmy, lišky, norci, nutrie.

Speciální produkce

Rybářství: rybníky, kultivace krajiny. Rybníky pro kapry se k ničemu jinému nehodí.

Včelařství: malé farmy, vyhlášené po celé ČR.

Doprava ČR

Druhy dopravy: železniční, silniční, letecká, vodní, dopravní, doprava zpráv a informací.

Poloha ve středu Evropy.

Vývoj: dříve jednostranná orientace dopravní sítě na východoevropské státy -> nedostatek propojení se západní Evropou.

Rélief: nejlepší pro budování, př. Česká tabule.

Poloha na evropském rozvodí

Železniční síť: přeprava nákladů na delší vzdálenosti. Udává se v jednotkách tun a výkon je v tkm (tunokilometry).

Silniční síť: přeprava osob, přeprava nákladů na kratší vzdálenosti. Udává se v jednotkách osob a výkon je v oskm (osobokilometry).

Všechny druhy dopravy zaznamenávají rychlý rozvoj.

Hlavní dopravní spojení s okolními zeměmi: Polabí, Chebsko, Moravská brána, Dolní Pomoraví.

Železniční doprava

V hustotě byly a dodnes jsou na předním místě v Evropě. Převážná část železnic je stará 100 a více let. Modernizace nedostatečná pozornost.

Současnost: 15 844 km železnic /81% tratí je jednokolejní a 42% tratí je elektrifikovaných. Hustota sítě je cca 14 km /100 km. Patříme mezi přední země ve světě. Rozchod kolejí je 1435, ve Španělsku a Rusku jsou širší.

V roce 1827 vznikla koněspřežka v Českých Budějovicích – Linz.

Do roku 1875 vznikla základní železniční síť.

Největší význam, tratě ze severních Čech až na východ je důležitá těžba uhlí.

Hlavní železniční uzly: Praha, Přerov, Česká Třebová, Břeclav.

Máme 4 hlavní koridory: 1)Německo – Děčín – Praha – Česká Třebová – Brno –Břeclav – Rakousko/Slovensko.

2)Rakousko/Slovesko – Břeclav – Přerov – Ostrava – Polsko

3)Německo – Cheb – Plzeň – Praha – Česká Třebová – Přerov – Ostrava

4)Německo – Děčín – Praha – Veselí nad Lužnicí – Horní Dvořiště – Rakousko.

Silniční doprava

Hustá silniční síť, 56 000 km silnic. 650 km dálnic, 340 rychlostní silnic. Převážně máme špatný stav silnic – dálnice x ostatní silnice.

Nákladní doprava

Kratší vzdálenosti. Velký význam tranzitní dálkové dopravy.

Osobní doprava

Hustá síť autobusových linek. Městská hromadní doprava (celkem v 96 městech v ČR). Jedná se o metro, tranvaje (př. tramvajová linka mezi Libercem a Jabloncem nad Nisou), trolejbusy, autobusy.

Metro + tranvaje + trolejbusy = ekologické.

Dálnice: D1: Praha – Brno – Vyšov

D2: Brno – Bratislava

D5: Praha – Plzeň – Rozvadov

D8: Praha – Lovosice

D11: Praha – Hradec Králové

D3: Praha – České Budějovice – Linz